

Learnabil-IT: Mutual Learning on skills for the ICT labour market for people with disabilities
Agreement number: VS/2013/0424

Vzajemno učenje o spretnostih za zaposlovanje invalidov na področju informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT)

Informativno srečanje v CPR – URI Soča

Andreja Švajger, Aleksandra Denša,
Predrag Pavlović, Mateja Sok, Mojca Ornik

Maribor, 28.11.2014

Razlogi, namen in cilji

- IKT sektor – stalne potrebe po zaposlovanju – priložnost za invalide
- Vzpodbujanje vzajemnega učenja in sodelovanja med svetom dela ter rehabilitacijo, usposabljanjem in zaposlovanjem invalidov na področju IKT
- Izboljšanje IKT skladnosti med pridobljenimi in pričakovanimi spretnostmi invalidov - iskalce zaposlitve

Aktivnosti

Opredelitev, analiza in izmenjava primerov dobre prakse o načinih sodelovanja med delodajalci, izvajalci rehabilitacije in usposabljanja invalidov ter invalidi samimi

- Pregled nacionalnih okoliščin
- Priprava primerov dobre prakse
- Izbira primerov dobre prakse
- Učni obiski
- Spletni seminarji
- Prenos dobrih praks po trajanju projekta

Financiranje in trajanje

Projekt podpira in financira program EU PROGRESS, ki prispeva k doseganju strateških ciljev za ustvarjanje več in boljših delovnih mest in omogočanju enakih možnosti za vse

Trajanje: 12 mesecev (1.1. – 31.12.2014)

Partnerji

Koordinator: EPR

Evropska partnerja:

- [European Network on Independent Living](#) – ENIL
- [Business Disability Forum](#) – BDF

6 nacionalnih partnerjev

Nacionalni partnerji

- [Astangu VRC](#) - Estonija
- [Centre de Réadaptation de Mulhouse](#) - Francija
- [National Learning Network](#) - Irska
- [Pluryn](#) - Nizozemska
- [University Rehabilitation Institute](#) - Slovenija
- [Valakupiai Rehabilitation Centre](#) - Litva

Izvedba projekta

1. Faza: 6 pregledov nacionalnih okoliščin
2 pregleda na ravni EU
- 2 Faza: Analiza podatkov in izbira primerov
dobrih praks
3. faza: vzajemno učenje (3 učini obiski in 3
pletne seminarji)

Slovenski pregled načinov sodelovanja na področju spretnosti invalidov za vključevanje na trg dela

Nacionalni pregled

1. Informacije o okolju
 - Definicije
 - Nacionalni okvir
2. Zaposlitvena rehabilitacija v URI Soča
3. **Slovenski IKT trg dela**
4. **Obstoječi načini in strategije sodelovanja**
5. **Rezultati**
6. **Vrzeli, priložnosti in predlogi**

Zbiranje podatkov

**Pregled literature,
zakonodaje,
dokumentov**

Intervjuji z deležniki (11)

- ZRSZ (1)
- IKT delodajalci (4)
- Strokovni delavci pri izvajalcih ZR (3)
- Izobraževanje, karierni centri (2)
- Invalidi (1)

Fokusna skupina (6)

- 2 IKT delodajalca
- 2 zaposlena invalida
- 2 brezposelna invalida

Razprava o ugotovitvah
nacionalnega pregleda

Slovenski IKT trg dela

UMAR (2013) :

- Povečana potreba po zadostni in kvalificirani delovni sili
- Število diplomantov iz IKT izobraževanja ne zadošča
- Ne zadostna praktična IKT usposobljenost
- Šibko sodelovanje med izobraževanjem in delodajalci

Slovenski IKT trg dela

ZRSZ:

- Že več let stalno pomanjkanje IKT strokovnjakov
- Svetovalci za delodajalce – iščejo možnosti
- Specializirana, visoka raven spretnosti in znanj
- Formalna izobrazba ni vedno pogoj
- Konkurenca med delodajalci
- Potrebe po delu v IKT – do 2013 - 2% od vseh, v 2 mesecih 2014 - 4%
- Veliko IKT delovnih mest je tudi v drugih sektorjih

Slovenski IKT trg dela

IKT delodajalci

- Redko sodelujejo z ZRSZ pri iskanju kandidatov
– razen ko subvencija – nikoli odločilna!
- Neposredno kadrovanje iz izobraževanja
(npr. zaposlitveni sejmi, skupni projekti)
- Veliko zaposlitev preko študentskega dela

Najbolj pričakovane spretnosti (zdaj in čez 5 let)

- Čimboljša IKT pismenost
- Jezikovna spretnosti (vključno s tujimi, angleščina nujna)
- Uporaba socialnih omrežij
- Razvijanje IKT izdelkov in programiranje
- Sistemsko administriranje
- Računalništvo v oblaku, IP tehnologije
- Podpora uporabnikom, klicni centri, “help desks”
- Izdelava, oblikovanje in vzdrževanje spletnih strani
- Certifikati o IKT usposobljenosti (npr. s CISCO)

Najpomembnejše osebne lastnosti

Splošna pismenost in
široka razgledanost

Sposobnost in
pripravljenost za učenje,
osvajanje in uporabo
novih spretnosti in znanj

Zanimanje in sposobnost
za spremljanje napredka,
novega znanja

Dobra komunikacijske in
spretnosti timskega
sodelovanja

Upravljanje

Vodenje, komunikacija,
pobuda, ustvarjalnost

Razvoj izdelkov

Agilnost, preseganje
pričakovanj,
prilagodljivost, “športni
duh”, pogled izven
okvirov

Ovire in tveganja za zaposlovanje invalidov

Invalidi

Pomanjkanje IKT spretnosti
in znanj

Izzivi povezani z
invalidnostjo –
vzdržljivost,
prilagodljivost
spremembam, učne
težave, komunikacija

Pomanjkanje interesa

Delodajalci

Pomanjkanje zavedanja in
informacij o zaposlovanju
invalidov

Vpliv na fleksibilnost
podjetja

Nimajo časa/ ne želijo
usposablјati

Dodatne obveznosti –
visoka zaščita zaposlitve

Sistemske/ okoljske ovire za zaposlovanje invalidov v IKT sektorju

- Invalidov, ki imajo IKT spretnosti/ izobrazbo ZRSZ ne prepozna dovolj zgodaj – izguba kompetenc
- ZRSZ ne financira usposabljanja/ izobraževanja na IKT področju
- Srednje šole in univerze me sodelujejo dovolj z ZRSZ in delodajalci pri razvijanju in izvajanju učnih načrtov
- IKT sektor – se stalno spreminja, mora ostajati konkurenčen

Obstoječe poti in načini sodelovanja za pridobivanje IKT spretnosti za zaposlovanje invalidov

ZRSZ

- Svetovanje in podpora delodajalcem
- **Programi ZR**
- Program UDM
- Delovni preizkus
- Javna dela

Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK) –
ocenjevanje in akreditiranje neformalno pridobljenega znanja

Obstoječe poti in načini sodelovanja za pridobivanje IKT spretnosti za zaposlovanje invalidov

Delovna praksa – med poklicnim, srednjim in univerzitetnim izobraževanjem

Študentsko delo

Neformalne oblike sodelovanja z delodajalci

Nekaj predlogov in priložnosti

- Izvajalci ZR bi morali sistematično iskati priložnosti za zaposlovanje invalidov v IKT sektorju
- Delo v IKT sektorju je mogoče kljub gibalni oviranosti – delo mogoče od kjerkoli in kadarkoli
- obstaja širok nabor del, ki bi jih invalidi izvajali v večjih IKT podjetjih – npr. klicnih centrih
- Invalide bi bilo potrebno vzpodbujati in jim omogočati, da si pridobijo IKT spretnosti - v smislu dejanskih kompetenc – ne nujno v okviru formalnega izobraževanja

CPR – primeri dobre prakse zaposlitve invalida v IKT sektorju

- Zaščitna zaposlitev invalida v klicnem centru (IP Prizma Škofja Loka)
- Podporna zaposlitev invalida v IT TIM-u (Maribor)
- 2 Običajni zaposlitvi invalida v klicnem centru T2 – brez ZR

Nacionalni pregledi

<http://www.epr.eu/index.php/about-epr/epr-projects/502> ali

- [Estonia](#) - ASTANGU
- [France](#) - Centre de Réadaptation de Mulhouse
- [Ireland](#) - National Learning Network
- [Lithuania](#) - Valakupiai Rehabilitation Centre
- [Slovenia](#) - University Rehabilitation Institute
- [The Netherlands](#) - Pluryn

Vzajemno učenje skozi izbrane primere dobre prakse

1. Učni obisk NLN Irska, 9-10.9. 2014)
2. Učni obisk Astangu Estonija, 8-9-10.2014
3. Spletni seminar VRC Litva, 14.10.2014
4. Spletni seminar URI Slovenija, 21.10.2014
5. Učni obisk CRM Francija, 6-7.11.2014
6. Spletni seminar Pluryn Nizozemska,
21.11.2014

<http://www.epr.eu/index.php/about-epr/epr-projects/502>

NLN Irska

2 Modela delovne prakse pri delodajalcih v času izobraževanja

- [Fast Track to Employment – EBT Model 1](#)
- [Employer Based Training – EBT Model 2](#)

Izidi IKT usposabljanja

Podpora v času delovne prakse

Mentorstvo

[Willing Able Mentoring programme AHEAD](#)

Sodelovanje z IKT delodajalci pri kadrovanju in izobraževanju

- [Fast Track to IT \(FIT\) – Microsoft](#)
- [Computer Programming and Game Design](#)

NLN Irska – predlog prenosa dobrih praks

1. Modularni pristop k aktivnostim v CPR
2. Priprava povzetka kompetenc in spretnosti, pridobljenih v času zaposlitvene rehabilitacije

Program poklicnega usposabljanja - NLN

1. Faza - v centru

- Ocenjevanje
- Uvajanje v NLN
- Usposabljanje za varstvo in zdravje pri delu
- Zagovorništvo
- Seznanitev z delodajalcem
- Individualna podpora

2. Faza center + delodajalec

Izobraževanje – 2 dni

- Računalniške in informacijske spretnosti
- Delovne spretnosti
- Sodelovanje v skupini
- Komuniciranje
- Načrtovanje kariere
- Zdravje in varnost
- Osebna učinkovitost

Delovna praksa – 3 dni

Usposablja je pri delodajalcu

Certifikati

Akreditirani moduli

- Komuniciranje
- Načrtovanje kariere
- Funkcionalna matematika
- Delo v skupini
- Delo s strankami
- **IKT spretnosti**
- Varnost in zdravje pri delu
- Delovna praksa

Neakreditirani moduli

- Priprava – uvajanje
- Rehabilitacijska podpora
- Šport
- Dopolnilno izobraževanje
- Učne spretnosti
- Ocenjevanje
- Uvajanje k delodajalcu
- Spretnosti iskanja zaposlitve
- Usposabljanje na delu

Možne koristi prenosa praks

Moduli

- Bolj strukturiran – modularni pristop k pripravi na usposabljanje pri delodajalcu – hkrati prilagodljiv individualnim potrebam
- Sodelovanje, izmenjava praks med službama – priprava vsebin in pristopov in gradiv

Povzetek kompetenc

- Povzetek pridobljenih kompetenc po ZR (terminologija ZRSZ)
- Dokazilo o naučenih spretnostih in znanjih ob zaključku ZR – ne glede na izid

Astangu Estonija

Program mentorstva

- [Mentor Programme](#)
- Usposabljanje in ozaveščanje delodajalcev
- [Employers Training Day](#)

Astangu – predlog prenosa dobrih praks

Dan za delodajalce

<https://www.youtube.com/watch?v=FpRwJv1y2VA>

čas trajanja: 8 min

Dan za delodajalce v ASTANGU-ju

- Izvajajo **od leta 2011 naprej**
- **Od leta 2011 do 2014** že organiziranih **10 izobraževalnih dni** za delodajalce
- Za **leto 2015** so potrjeni **4 dnevi** za izobraževanje, z **80-mi udeleženci**
- **Rezultat izobraževanj do sedaj:** pridobitev 149 delodajalcev iz različnih podjetij

- **Logistika:** izvajajo znotraj centra ASTANGU (prednost – možnost neposredne interakcije z uporabniki, zaposlenimi, seznanitev s pripomočki, prilagoditvami, preizkus le-teh, itd.), kot tudi drugod po Estoniji
- **Sodelujoči:** uporabniki Centra, člani strokovnega tima in strokovnjaki iz drugih področij, delodajalci, druge ustanove
- **Trajanje:** 8 ur
- **Vsebina** pripravljena na predhodni analizi potreb in želja delodajalcev

Primer programa izobraževalnega dne

Agenda

- 9.30 – 9.40 Welcome announcement
- 9.40 – 10.00 Introduction and overview of Astangu Vocational Rehabilitation Centre
- 10.00 – 10.30 New life after spinal cord injury, Piret Tiits, physiotherapist
- 10.30 – 12.00 House tour
- 12.00 – 12.40 Lunch
- 12.40 – 13.00 Applying for assistive devices, Tiina Kalevik, Director of the Centre for Disability Related Information and Assistive Technology
- 13.00 – 13.40 In the streets on wheels – wheelchair obstacle course (active learning session led by Viljar Villiste)
- 13.40 – 14.00 The career path of people with disabilities in the open labour market Ergo Kehi, Client of the Sheltered Workshop at Astangu Vocational Rehabilitation Centre
- 14.00 – 14.10 Break
- 14.10 – 14.30 What it means to have an employee with special needs in the company, Marek Meister, Balteco Mööbel OÜ
- 14.30 – 15.20 World cafe, feedback
- 15.20 – 15.30 Concluding remarks

Možne koristi prenosa prakse

- Razširiti mrežo delodajalcev
- Izboljšati sodelovanje z delodajalci (razvijanje idej o novih strategijah za navezovanje stikov z novim delodajalci na podlagi informacij že sodelujočih delodajalcev)
- Omogočiti delodajalcem neposredno izkušnjo z določeno vrsto invalidnosti (npr. slepota, gibalna oviranost, itd.)
- Dvig nivoja razumevanja delodajalcev o posamezni vrsti invalidnosti, z namenom odpravljanja fizičnih in drugih ovir v delovnem okolju in delovnem procesu, kot tudi samih stereotipov in predsodkov
- Hitrejše in bolj fleksibilno vključevanje rehabilitandov v proces usposabljanja
- Zagotoviti večjo raznolikost delovnih mest za usposabljanje rehabilitandov
- Informiranje in ozaveščanje trga dela o programu ZR (vloga delodajalcev kot "ambasadorjev" ZR)
- Povratna informacija delodajalcev glede njihovih potreb, dviga kvalitete in standarda izobraževanja
- Večje razumevanje in pripravljenost delodajalcev pri zaposlovanju invalidov

CRM Francija

Razgovori z delodajalci

- [Interviews with employers](#)

Sodelovanje z izobraževanjem

- [Le Cnam pour tous tout au long de la vie: Mission Handi'cnam](#)

Podpora mladim invalidom pri vključitvi v izobraževanje

- [Youngs and disability, what way towards employment and education?](#)

Sodelovanje z delodajalci pri načrtovanju programov prekvalifikacije

- [CDI ISI Curricula](#)

CRM – predlog prenosa dobrih praks

Hitri zaposlitveni razgovori

- več delodajalcev
- več uporabnikov
- v enem prostoru
- omejen čas
- povratne informacije

2 cilja:

- Ustvarjanje možnosti usposabljanja ali zaposlitve
- Izkušnja/ vadba razgovora z delodajalcem /uporabnikom

Možne koristi prenosa prakse

Priložnost za vadbo zaposlitvenih razgovorov z dejanskimi delodajalci

Načrtovanje individualnih in skupinskih oblik priprave uporabnikov na zaposlitveni razgovor

Poglobljanje sodelovanja z delodajalci

Spletni seminar CPR

PREDSTAVITEV CPR

Glavne značilnosti zaposlitvene rehabilitacije v Sloveniji

[Main characters of vocational rehabilitation in Slovenia](#) -

Aleksandra Denša

Povzetek nacionalnega pregleda

- [Mapping of the cooperation practices on the skills of the ICT labour market for PWD](#) - Andreja Švajger

Podporno zaposlovanje in podpora po zaposlitvi

- [The system and methods of providing support after employment to PWD and employers in Slovenia](#) – mag.

Valentina Brecej

PREDSTAVITEV PRIMERA ZAPOSLOTITVE INVALIDA

Uvod v predstavitev primera dobre prakse CPR

PODPORNA ZAPOSILITEV AD V IT TIM - u

Ozadje: AD je bil napoten v CPR Maribor strani rehabilitacijske svetovalke ZRSZ OS Maribor

Cilji

Ocenjevalna obravnava, pridobitev statusa invalida, vključitev v zaposlitveno rehabilitacijo

Zaposlitev na primernem delovnem mestu

AD

AD: 34, prodajalec, nekaj mesecev delovni izkušenj

- 2 leti prijavljen na ZRSZ

DELODAJALEC: IT TIM, zagotavljanje rešitev za uporabljane poslovnih procesov, 7 zaposlenih

Usposabljanje na delovnem mestu: vzdrževanje strojne in programske opreme

Opis: sestavljanje računalniških komponent, popravila računalnikov, nameščanje programov, nadziranje x

CPR Maribor: socialna delavka, zdravnica, spec. medicine del, delovna terapevtka, psihologinja, reh.tehnolog

Experience of the employer

G. Dejan Skok

<https://www.youtube.com/watch?v=NAxxuO9G6qU>

Experience of the employee

G. Andrej

<https://www.youtube.com/watch?v=innZ0vPwlyk>

Izkušnja CPR Maribor

1. Rehabilitacijska ocena → individualni rehabilitacijski načrt
2. **ZR**: aktivno iskanje dela, raziskovanje poklicnih interesov, usklajevanje znanj s priložnostmi, usposabljanje v URI
- ni izrazil interesa za delo z računalniki

!Naključno odkritje IKT znanj!

3. Usposabljanje pri delodajalcu
4. Ocena doseganja delovnih rezultatov
5. Maj 2014 – podporna zaposlitev

Vprašanja in odzivi?

Odmor

